

הרצאתו של ה' סאם לוי על הספרדים

ביום השבת הרצה ה' סאם לוי, הסופר והעסקן הספרדי, במועדון חלוצי-המזרח ע"א שאלת הספרדים. נוכחו הרב יעקב מאיר, ה' לופו, ה' באסאן, ה' מיוחס ועוד רבים מבין הספרדים וגם מבין האשכנזים.

המרצה דבר צרפתית וה' ליניארו תרגם את דבריו פסקות פסקות לעברית מתוך תרגום עברי שהוכן בכתב, מר סאם לוי, שתיה עורך העתון האיספניולי "לא איפוקה" בסלונקי, ידוע הוא לאנטי-ציוני ואולם יחד עם זה הוא לוחם כל ימיו בעטו וכפיו בעד הספרדיות. הרצאתו שנמשכה כשעה וחצי היתה מעין שירת-הלכה לספרדים בעבר ובהווה. לפי דבריו יוצא כי הספרדים הם בני ישראל האמתיים, ששמרו על טהרת הגזע הישראלי במשך כל הדורות וכל יתר שבטי ישראל ה"אשכנזים" למיניהם, הם יוצאי הכוזרים שדם-ספרדים ועמים נכרים אחרים נוזל בעורקיהם. הוא הרים על גס את כל הפעולות הכבירות של הספרדים בארצות פוזוריהם ואת האישים הגדולים שהקימו מתוכם כיתקופת ספרד ועד היום הזה. הוא מוצא את פתרון שאלת "הספרדיות" בארגון כל הספרדים שבצולם שיהיו לעם נבחר ואור לנויים. במשך דבריו תקף את ההסתדרות הציונית, שהיא מתנכרת לספרדים אעפ"י שהם תרמו כמאה וארבעים אלף פונט במשך שלש השנים האחרונות. לפי דעתו אין הציוניות יכולה לפתור את שאלת היהודים בכלל והספרדים בפרט. הוא דבר בשבח הכוזרים של האליאנס ועל תעודתם התרבותית בארצות המזרח ואולם גנה וכנה בשם "אבי-חורגת" את המרכז של החכ"ח בפריז, שהוא מדכאה את מוריה ומנהליה בכל מקום. ה' לופו מחה בכל תקף נגד הדברים האלה.

אחר ככות ההרצאה דבר מר ג'ניאן, אחד מצעירי וטובי הספרדים בעירנו, כנגד רוח ההרצאה הזו. הוא מוצא כי המרצה הוא "חלש עצבים" וסובל טמחלה מדומה של ה"ספרדיות". לפי דבריו אין כל שאלה ספרדית ואין כל סכנה נשקפת לספרדים בעולם לטמיעה, כפי דברי המרצה, ופתרונה היחידי היא—הציוניות וארץ-ישראל. (דבריו נפגשו במחאת-כפים).

מר י. קרניאל דבר לא כאשכנזי ולא כספרדי אלא כיהודי ארצי-ישראלי, שאין לפניו כל הפרש בין אשכנזי וספרדי ושהוא קרוב לאחינו הספרדים ומ' כיר ויודע היטב את מעלותיהם. הוא הביע את צערו, שחלוצי המזרח הדוגלים ב"ציון" ונושאי התרבות שלנו בין צעירי הספרדים נתנו מקום להרצאת אנטי-ציונית ואנטי-לאומית כזו בכתלי המועדון שלהם ובשפה הצרפתית. התהלות והתשבזות המינזמות, שפזר לספרדים עלולות לתלחיב את המחות והלכבות הצעירים ולהכניס פירוד בין אשכנזים וספרדים. הרצאות כאלו עלולות להרס את הבנין, שאנו בונים בארצנו לשם אחדות בין השבילים והיסודות השונים שלנו. לא די להזכיר בכל פעם את העבר המזהיר של הספרדים. צאצאיהם צריכים להיות ראויים לעבר הזה והפתנם הצרפתי אומר: *Noblesse oblige* (האצילות מחייבת). הדור הצעיר של הספרדים מחויב יותר מכלם להתרומם ולהתפתח כדי שיוכל לדגל בצדק בשם ר' יהודה הלוי, הרמב"ם, ושאר הגדולים שהזכיר המרצה. לא היתה רשות למרצה להגיד בפני חלוצי המזרח כי האשכנזים, שהם רב מנין זרב בנין של עם ישראל בגולה ובארץ, הם "גרים" יוצאי הכוזרים, שהמירו את דתם, כלומר: שהתניירו—ודם של ספרדים ונזעים פראים אחרים נוזל בעורקיהם. "הפזמון" הזה הידוע אינו עומד לפני המדע ובא אך ורק להבלים על "הספרדיות המהורה". זוהי סכנה לעבודתנו הלאומית והתנוכית בארצנו. כלנו יודעים ומכירים את הצדדים החיוביים שיש באחינו הספרדים ומי כסור נו מטיפים לאחדות היסודות ע"י שפה אחת, הנוך אחד, נשואי-תערוכת ועוד, וכלנו צריכים להושיט יד זה לזה כדי לעבד שכם אחד לטובת הרעיון שלקנו.

מר קרניאל תוקף בחריפות את המרצה המשתדל ליצור "שאלת הספרדיות" במקום שאיננה במציאות ושאינה צריכה להיות. התעודה הגלותית הידועה להיות "אור לגויים" אין לה מקום בארצנו. הוא קורא לצעירי המזרח לבלי להתפעל מדברי המרצה, שהתנבא בסוף הרצאתו כי יום יבוא ויקום מבין הספרדים שבת ארץ ישראל אשר יביא משה פה ה בהירות ובעולם כלו. ה"שבת-איי-צביות" היא היא שהורידה את הספרדיות מגדולתה ורק חלוצי-המזרח שלנו הממשיכים את עבודת התרבות העברית והלאומית—בלי שוביניות ובלוי "דון-קישוטיות"—יוכלו להחיות את הספרדיות ולהביאן שוב לאותו הנבה של העבר המזהיר שלהם בהיסתוריה.

מר עטיאס הזכיר אף הוא למרצה כי אין מקום בארצנו ל"שאלת ספרדיות". אנו החיים פה בארץ איננו מרגישים ואיננו רוצים לדעת מכל הפרובלימות האלו שיש להן מקום אולי בגלות ודבריו נתקבלו בתרועת-כפים.

מר ג'ניאן, יו"ר האספה, הודיע כי אחריות ההרצאה על המרצה. חלוצי-המזרח נתנו מקום להרצאה כזו, כדי לתת האפשרות לעתונאי חשוב ולוחם כמר סאם לוי להביע את השקפותיו ודעותיו אעפ"י שאיננו מסכימים להן. המרצה יוכל להוכיח כי בשעה שהרצאתו זו, שחזר עליה כמה פעמים במקומות שונים בגולה, נתקבלה אולי בהסכמה—כה בשעה פגשו דברי המרצה את התננדות נמרצה דוקא מצד הצעירים הספרדים. ואשר לשפה הצרפתית, הרי נתנה רשות—באופן יוצא מן הכלל—למרצה לדבר בשפה הידועה לו וכדי שלא להפחית את ערך השפה העברית נקרא התרגום פסקות פסקות.

ההרצאה עשתה רשם בלתי רצוי על רב השומעים וביחוד על אלה השואפים לאחדות בין האשכנזים והספרדים והמוצאים בהרצאות ונאומים כאלה סבה וגורם לפירוד הרעות והלכבות.